

Beslutsunderlag

Styrelsen 2021-09-22

Ärende/Paragraf:

Dnr 0048/21

Handläggare:

Anne Piegsa

Lars Bern

Matilda Landén

Telefonnummer:

031-367 61 69 / 24 / 07

E-post:

anne.piegsa@businessregion.se

lars.bern@businessregion.se

matilda.landen@businessregion.se

Yttrande förslag till remissvar Göteborgs stads energiplan 2022-2030

Förslag till beslut

I styrelsen för Business Region Göteborg:

Styrelsen i Business Region Göteborg föreslås besluta att yttrandet godkänns och översänds till miljöförvaltningen.

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har remitterat förslag till Göteborgs Stads energiplan 2022-2030, med begäran om styrelsebehandlat yttrande senast 2021-09-30.

Remissen avser hur Business Region Göteborg (härefter förkortat BRG) ser på energiplanens innehåll, struktur och åtgärder. Syftet med planen är att:

- Driva på genomförandet av åtgärder som leder till att Göteborgs Stad når följande mål i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030:
 - Minska energianvändningen i bostäder och lokaler
 - Producera energi enbart av förnybara källor
 - Minska klimatpåverkan från transporter
- Bibehålla och utveckla stadens arbete med att ha en trygg och säker energiförsörjning

BUSINESS REGION GÖTEBORG AB

Besöksadress: Östra Hamngatan 5, Postadress: Box 11119, 404 23 Göteborg
Telefon växel: 031-367 61 00, www.businessregiongoteborg.se

- Utgöra en gemensam utgångspunkt som visar riktningen för Göteborgs Stads arbete med energifrågor
- Uppfylla kraven i lagen om kommunal energiplanering

Remissen syftar även till att samla in underlag till en översiktlig ekonomisk bedömning av energiplanen. Utifrån bolagets uppdrag och roll tar yttrandet näringslivets perspektiv som utgångspunkt.

BRG föreslås ha ett delat ansvar för fem av 49 föreslagna åtgärder. Det delade ansvaret som åläggs BRG handlar framför allt om att BRG ska påverka styrmedel och lagstiftningar inom energiområdet, integrera näringslivets behov av värme/kyla i den fysiska planeringen, säkerställa publika snabbbladdstationer respektive utreda tillgång till förnybar vätgas för tunga transporter.

Business Region Göteborgs sammanvägda synpunkter

BRG anser att det delade ansvaret som åläggs BRG är i linje med befintliga eller relaterade mål, uppdrag och verktyg som BRG redan arbetar utifrån.

BRG bedömer att de 49 åtgärder som planen föreslår i delar belyser näringslivets betydelse och behov för att klara omställningen. För att stad och näringsliv gemensamt ska klara målen fullt ut efterfrågar BRG dock:

- Större inslag av systemsyn i energiplanen och i/emellan åtgärderna
- Fler åtgärder som bättre möter beskrivna komplexa utmaningar
- Tydligare spårbarhet och koppling mellan mål och åtgärder
- Att den analys som ligger till grund för förslaget synliggörs
- Att beslutsunderlag hos kommunfullmäktige, nämnder och styrelser konsekvensbeskrivs utifrån energi- och klimatplaner för att synliggöra målkonflikter och bidra till att skapa trovärdighet hos näringslivet

Bedömning ur ekonomisk dimension

De åtgärder som BRG föreslås ha delat ansvar för kan hanteras inom befintlig ram och verksamhet.

De ekonomiska konsekvenser av de investeringar som krävs hos andra aktörer bedöms dock som stora initialt, men är lägre än de kostnader som följer för staden av allt kraftigare klimatförändringar och en därmed instabil marknad. Alternativkostnaderna är därför mycket viktiga att inkludera i samtliga ekonomiska bedömningar framgent.

Bedömning ur ekologisk dimension

Det är viktigt att balansera energifrågor i relation till andra ekologiska aspekter som biologisk mångfald. En utarmad biologisk mångfald skapar sämre förutsättningar för Göteborg att ha ett resilient näringsliv.

Bedömning ur social dimension

Det finns stor potential för fler människor att komma i arbete i nya segment som växer fram genom energi- och klimatomställningen.

Bilagor

1. Mottagen remiss från miljöförvaltningen
2. Detaljerade synpunkter på åtgärder enl. utsänd mallbilaga

Ärendet

Miljöförvaltningen remitterar förslag till Göteborgs stads energiplan i enlighet med miljöförvaltningens remiss, med begäran om styrelsebehandlat yttrande senast 2021-09-30.

Beskrivning av ärendet

Miljöförvaltningen har tagit fram ett förslag till energiplan för 2022-2030. Syftet med planen är, enligt remissen, att:

- Driva på genomförandet av åtgärder som leder till att Göteborgs Stad når följande mål i Göteborgs Stads miljö-och klimatprogram 2021–2030:
 - Minska energianvändningen i bostäder och lokaler
 - Producera energi enbart av förnybara källor
 - Minska klimatpåverkan från transporter
- Bibehålla och utveckla stadens arbete med att ha en trygg och säker energiförsörjning
- Utgöra en gemensam utgångspunkt som visar riktningen för Göteborgs Stads arbete med energifrågor
- Uppfylla kraven i lagen om kommunal energiplanering

Remissen syftar även till att samla in underlag till en översiktlig ekonomisk bedömning av energiplanen.

Remitterat förslag till energiplan

Planen har sin utgångspunkt i Göteborgs stads miljö- och klimatprogram. Avsikten är att säkerställa en hållbar energiförsörjning och bidra till övergripande mål som Parisavtalet, Agenda 2030 m fl.

Planen lyfter fram möjligheter liksom hot och utmaningar, för att sedan svara på utmaningarna i en åtgärdslista fördelat på nio åtgärdsrubriker:

1. Flexibelt och kapacitetssäkert energisystem
2. Energieffektivisering av den kommunala sektorn
3. Energieffektivisering av den privata sektorn
4. Förnybar el
5. Förnybar och återvunnen värme
6. Förnybar och återvunnen kyla
7. Energieffektiva och fossilfria resor, transporter och arbetsmaskiner
8. Utökad tillgång till laddplatser och fossilfria fordonsbränslen

9. Koldioxidinfångning och lagring

Åtgärderna inom respektive åtgärdsrubrik ska följas upp vartannat år och planens aktualitet ska utvärderas vartannat år. Av programmets totalt 49 åtgärder föreslås BRG ha ett delat ansvar för fem av åtgärderna. BRG bedömer att de ligger inom bolagets befintliga eller relaterade verksamhet:

Åtgärd 3.4: Miljö-och klimatnämnden, Business Region Göteborg och Göteborg Energi AB ska verka både reaktivt och proaktivt för att påverka nationella och internationella styrmedel och lagstiftningar som leder till en effektivare energianvändning inom privat sektor och näringsliv.

BRG gör det bland annat genom remissförfaranden, forum där vi driver påverkansagendor, initiativet Gothenburg Green City Zone och BRG:s medarbetare i Bryssel arbetar med policypåverkan.

Åtgärd 5.4: Byggnadsnämnden ska med stöd av Göteborg Energi AB och Business Region Göteborg ta hänsyn till verksamheters behov och överskott av värme och kyla i tidigt skede i översiktsplan och detaljplaner. Eventuella synergier och symbios ska tas till vara där verksamheter och/eller fastigheter kan nyttja varandras energibehov och överskott.

Remisshantering hos BRG:s etableringsavdelning är BRG:s främsta verktyg.

Åtgärd 8.2: Alla styrelser och nämnder ska, där så är möjligt, använda laddstationer som samnyttjas av andra verksamheter eller boende och besökare.

Åtgärd 8.4: Göteborg Energi AB ska, i samverkan med Business Region Göteborg, trafiknämnden och regionala aktörer, bidra till att tillgången till publika snabbaddstationer för tunga transporter möter behovet.

Målsättningen ska vara att verksamhetsutövare inom tunga transporter anser att tillgången till laddmöjligheter är tillräcklig för att välja eldrivna fordon.

BRG hanterar detta inom ramen för elektrifieringsuppdraget.

Åtgärd 8.5: Göteborg Energi AB ska, i samverkan med Business Region Göteborg, trafiknämnden och regionala aktörer, utreda möjligheterna för utökad tillgång till förnybart producerad vätgas, även flytande, för tunga fordon.

BRG följer utvecklingen nära och har dialog nationellt och med grannländer.

Synpunkter på förslag till energiplan

1. Övergripande synpunkter på energiplanens innehåll och struktur

Kartläggningen och problemformuleringarna är sakligt beskrivna på en relevant nivå. Den komplexitet som utmaningarna tillskrivs återspeglas dock inte i åtgärderna, som generellt är på en lägre nivå och omfattning.

Planen är tydlig med att den omfattar inte bara förvaltningars och bolags direkta rådighet genom den egna verksamheten, utan också den indirekta rådigheten samt rådighet genom påverkan. Då BRG ser hur utökad rådighet genom påverkan och samverkan, i synnerhet mellan näringsliv och offentliga parter, är en förutsättning för att klara omställningen och energiförsörjningen är de sistnämnda två särskilt viktiga.

Den brist som BRG anser vara mest betydande i nuvarande förslag till energiplan är att det saknas både ett övergripande systemförhållningssätt i energiplanens innehåll och struktur, men också i hur åtgärderna föreslås och avsaknaden i åtgärdernas inbördes koppling mot varandra. En förutsättning för att klara de utmaningar staden står inför är dels insikt om inbördes beroenden, dels åtgärdsplaner som speglar detta. Fastigheter, industri och transporter är exempel på tätt sammanlänkade områden i denna utmaning och dem emellan finns stor potential.

En konsekvens av bristen på systemsyn i energiplanen är att de föreslagna åtgärderna har skiftande detaljeringsgrad och nivå. BRG anser att en översyn bör göras som kalibrerar åtgärderna till ungefär liknande systemnivåer samt analyserar om åtgärderna kan utökas för att höjas till nästa systemnivå och/eller kopplas ihop med andra åtgärdsområden och aktörer.

Det framgår inte tillräckligt tydligt vilken analys som lett fram till föreslagna åtgärder, samt hur de på en aggregerad nivå tillsammans löser de uppsatta målen för energiplanen. Klimatplaner med tydliga och spårbara kopplingar mellan mål och åtgärder är något som Göteborgs största näringslivsaktörer efterfrågar inom energi- och klimatområdet.

Kollektivtrafik saknas, trots att det är en nyckelkomponent för att skapa nya mobilitetslösningar över gränserna ihop med näringslivet. Västtrafik agerar inom geografin Göteborg, som omfattas av energiplanen enligt avgränsningarna, med rådighet genom påverkan. Konkurrenskraftiga tjänster och priser hos kollektivtrafiken är viktigt för en förflyttning från

mindre energieffektiva transportslag till mer energieffektiva. Cykel och annan mobilitet får av samma anledning inte heller tillräckligt stor tyngd. MaaS (Mobility As A Service) är ett kraftigt växande område med systemlösande potential. BRG arbetar med att etablera och skapa förutsättningar för nya och befintliga näringslivsaktörer, men övriga staden/regionen är en viktig del i detta kugghjul. MaaS tappar stor del av sin nyttopotential om den fysiska infrastrukturen inte möjliggör stark framdrift för detta segment. Att prioritera fram energieffektiva transportslag frigör också elförsörjnings-kapacitet för stadens industrier.

2. Detaljerade synpunkter på åtgärderna

Se bilaga 2.

3. De enligt BRG mest avgörande faktorerna för att planen ska leda till handling

Utöver de generella synpunkter som beskrivits ovan, finns ytterligare tre faktorer som BRG vill lyfta fram som avgörande:

Hos de näringslivsaktörer som BRG har dialog med är budskapet att samtliga beslut som fattas i kommunfullmäktige/nämnder/styrelser behöver stötas mot bland annat klimatkontrakt, energiplan, miljö- och klimatprogram och andra politiska planer. Beslut är idag ofta fristående och besluten står ofta i konflikt med andra övergripande mål och strategier som antagits av samma nämnder/styrelser. Prioritering av mål och uppdrag behöver göras dels i kommunbudget, men också under respektive beslut som fattas av nämnder/styrelser. Förvaltningar/bolag skulle kunna konsekvensbeskriva vilka strategier och beslut med avseende på energi- och klimatfrågor som ett beslut *inte* går i linje med, inte enbart lyfta den strategi som beslutet går i linje med. Detta är viktigt för att näringslivet ska få både en logik och trovärdighet hos staden att förhålla sig till i sina egna investeringsbeslut.

Vidare tror BRG att planen bör följas upp varje år, inte vartannat år som planen föreslår. Tät uppföljning är både en hygien- och framgångsfaktor. Om en åtgärd stöter på hinder kan aktörer sällan vänta två år på att få hindren beskrivna och åtgärder beslutade av miljönämnd respektive kommunfullmäktige. Däremot bör den föreslagna utvärderingen av planens aktualitet kunna göras vartannat år.

Slutligen är det viktigt att näringslivet får möjlighet att ge snabb och informell feedback genom BRG. Teknikutvecklingen går i snabb takt. En

agil återkopplingsstruktur behövs för att snabbt kunna kommunicera nya utmaningar som behöver adresseras eller där policy/incitament behöver justeras. Dagligen sker utveckling på området och en öppen miljö över gränserna krävs för att staden ska kunna ta till sig denna utveckling.

4. Övriga åtgärder som BRG kommer att genomföra som planen bör kompletteras med, samt vad BRG bedömer att de kommer kosta BRG att genomföra

BRG har inga fler direkta åtgärder planerade i dagsläget som kommer att gå utanför BRG:s ekonomiska ram. Däremot arbetar BRG med flertalet övergripande koordinationsinsatser och innovationsområden som berör energiområdet, i enlighet med våra uppdrag och mål.

5. Uppskattade kostnader för de åtgärder som BRG ska bidra till att genomföra enligt energiplanen

BRG uppskattar inga ökade kostnader för BRG:s direkta egna insatser. Dessa ligger inom eller relaterar till verksamhetens ram och uppdrag.

6. Behov av åtgärder som BRG anser behöver genomföras i samarbete mellan olika förvaltningar och bolag, samt vilka utmaningar som finns

Se förslag under pkt 1 och 3 ovan.

7. Övriga synpunkter på energiplanen

BRG tror att det kan underlätta i kommunikationen med, och förståelsen från, bland annat näringslivet om begrepp som fossilfritt och förnyelsebart förklaras – liksom varför planen använder de olika begreppen samtidigt.

Beskrivningen av klimatomställningsfunktionens och klimatkontraktets funktioner skulle kunna utvecklas vidare utöver "ytterligare plattformar" och "ytor", i syfte att skapa förståelse hos de aktörer som befinner sig utanför stadens organisation men omfattas av energiplanen.

Patrik Andersson

Vd, Business Region Göteborg AB